

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Ректор Валентина АРАНЧІЙ
«11» листопада 2020 р.

Схвалено на засіданні вченої ради
Полтавської державної аграрної академії
протокол «04» листопада 2020 р. № 15

Введено в дію наказом ректора по
Полтавській державній аграрній академії
«12» листопада 2020 р. № 20

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У
ПОЛТАВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АГРАРНІЙ АКАДЕМІЇ**

Полтава 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення про протидію булінгу (цькуванню) у Полтавській державній аграрній академії (далі – Положення) регламентує організацію роботи про протидію булінгу в Полтавській державній аграрній академії (далі – Академія) та розроблене у відповідності до законодавства України.

1.2 Основною метою протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників та навчально-допоміжного персоналу.

1.3 Головними завданнями є ознайомлення учасників освітнього процесу і, зокрема здобувачів вищої освіти з поняттям булінгу, його видами та проявами; навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям; зняття деструктивних елементів у поведінці; толерантне вирішення конфліктних ситуацій; усвідомлення і прийняття відмінностей у поглядах і переконаннях; розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю; формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах здобувачів вищої освіти з навколишнім світом; підвищення рівня самосвідомості здобувачів вищої освіти; вміння вільно виражати почуття.

1.4 Робота з протидії булінгу базується на низці концептуальних положень Конституції України, законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказах Міністерства освіти і науки України, Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії боулінгу (цькуванню)», рішень вченої ради Академії, вчених рад факультетів/навчально-наукового інституту з урахуванням органічного взаємозв'язку процесу навчання та виховання.

2. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1 Виходячи із практичних спостережень, можна визначити наступні форми булінгу:

- Фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знуцання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви тощо), фізичні приниження тощо.

- Сексуальний булінг є підвидом фізичного та означає дії сексуального характеру.

- Психологічний булінг – насильство, пов'язане із впливом на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз,

переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви. До цієї форми можна віднести:

- вербальний булінг – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;

- кібербулінг – новітній спосіб знуцання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, мережі Інтернет.

2.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ, НАПРАВЛЕНІ НА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ

3.1. Булінг, сьогодні одна з найпоширеніших проблем освітніх установ, яка збільшує ризик суїциду серед молоді; призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем. Профілактика булінгу передбачає роботу за наступними напрямками:

- ознайомлення професорсько-викладацького складу та навчально-допоміжного персоналу з особливостями поширення негативних аспектів поведінки серед здобувачів вищої освіти та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «цькування» з огляду на розуміння проблеми насильства в середовищі молоді та його видами (висвітлення матеріалів на засіданнях кафедр, кураторських годинах в академічних групах тощо);

- просвітницька робота фахівців психологічної служби Академії серед молоді щодо попередження насильства з використанням основних форм просвітницької роботи, а саме: лекційної роботи, міні-лекцій, круглих столів, бесід, диспутів, годин відкритих думок, усних журналів, кінолекторіїв, організації конкурсів, фестивалів, акцій, створення клубів із правових знань, організації на базі навчального закладу консультативних пунктів, де всі учасники освітнього процесу можуть отримати консультації практичного психолога та соціального педагога, де можна провести зустрічі з працівниками правоохоронних органів;

- просвітницька робота омбудсмена учасників освітнього процесу спрямована на формування правосвідомості і правової поведінки у здобувачів вищої освіти Академії, відповідальності за своє життя, розвиток активності, самостійності, творчості, створення умов для самореалізації особистості;

- формування у викладачів (кураторів академічних груп) навичок ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці здобувачів вищої освіти з метою формування умінь бачити існуючу проблему;

- з метою запобігання булінгу проведення в Академії заходів з метою профілактики та боротьби з негативними соціальними наслідками цього явища;

- зміцнення захисних сил, умінь та навичок здобувачів вищої освіти в протистоянні цькуванню;

- проведення виховних заходів зі здобувачами вищої освіти з метою профілактики булінгу, виступів провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки серед молоді (представників Національної поліції, юристів, громадських організацій тощо).

3.2. Основними способами протидії булінгу є:

- діагностика – моніторинг поведінки здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників, груп і колективів, соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;

- корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки.

- реабілітація – надання психолого-педагогічної і соціальної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до соціального середовища та до умов навчання в Академії;

- профілактика – своєчасне попередження відхилень в особистісному розвитку, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі;

- психологічна просвіта – підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників, навчально-допоміжного персоналу тощо.

- використання потенціалу навчальних дисциплін, які вивчаються в Академії. Це дисципліни, які присвячені: здоров'ю, здоровому способу життя та фізичній культурі; особистісному розвитку та плануванню кар'єри; дослідженню сім'ї тощо.

- виховання студентської молоді згідно з принципами взаємоповаги, толерантності, віротерпимості та зв'язку з реальним життям.

4. ТЕХНОЛОГІЇ РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ АКАДЕМІЇ НА ВСТАНОВЛЕНІ ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1. Якщо науково-педагогічний, педагогічний, науковий працівник (викладач) або інший працівник закладу вищої освіти став свідком булінгу чи дізнався про нього, то він має повідомити омбудсмена учасників освітнього процесу Академії незалежно від того, чи покаржилась йому жертва булінгу.

4.2. Після отримання звернення від постраждалого, свідка чи обізнаної з фактом булінга особи омбудсмен інформує керівництво Академії про випадок булінгу.

4.3. Керівництво Академії скликає комісію. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то керівництво закладу повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей (якщо учасниками булінгу стали неповнолітні здобувачі вищої освіти).

4.4. До складу такої комісії можуть входити: проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку; декан факультету/директор навчально-наукового інституту; омбудсмен учасників освітнього процесу; куратор академічної групи; завідувач випускової кафедри; голова студентської ради академії; голова студентської ради факультету/навчально-наукового інституту; староста академічної групи, представники психологічної служби та інші заінтересовані особи.

4.5. У разі якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, то він може безпосередньо звернутись до органів Національної поліції України. За будь-якого рішення комісії керівництво закладу вищої освіти забезпечує психологічну підтримку усім учасникам випадку.

РОЗРОБНИКИ:

Проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку

Тамара ШАРАВАРА

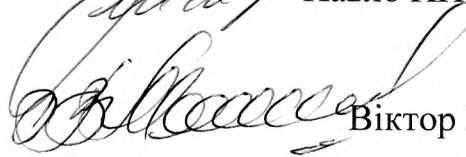
ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор Полтавської державної аграрної академії

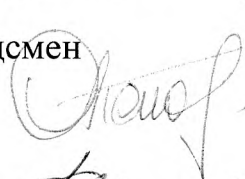
Павло ПИСАРЕНКО

Голова первинної профспілкової організації

Віктор МАТЮХА

Доцент кафедри менеджменту, омбудсмен учасників освітнього процесу

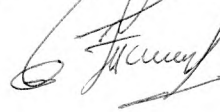
Олександр ПОМАЗ

Начальник юридичного відділу

Зоя КОЛЯДЕНКО

Голова студентської ради

Дмитро ТОМЕНКО